

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

n.registrator@regeringskansliet.se

kopia till:

kierstin.petersson-grawe@regeringskansliet.se

Yttrande över Betänkandet En trygg dricksvattenförsörjning (SOU 2016:32)

Skövde kommun överlämnar följande yttrande över Betänkandet En trygg dricksvattenförsörjning (SOU 2016:32):

Skyddet av vattenförekomster och täkter

Förslaget till ny paragraf (7 kap 2§) i Förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken behöver ges förtydliganden om vilken tillsyn som avses och från vem avgift för tillsyn kan tas ut. Under avsnitt 7.7.7 anges att insatser inom tillsynsområdet bör intensifieras för att medverka till att skyddet kan säkerställas. Det är viktigt att vägledningar för denna tillsyn tydliggör vad som åligger huvudmannen för befintlig eller tänkt vattentäkt och vad som åligger tillsynsmyndigheten exempelvis när det gäller kontinuerlig uppdatering av riskanalyser för området, information (utöver skyltning) till verksamhetsutövare och boende inom området samt handlingsplaner och förberedelser för olyckor och liknande inom området. Om tillsynsavgiften tas ut från huvudmannen för vattentäkten bör tillsynen begränsas till de ansvar som åligger huvudmannen. Skövde kommun instämmer i att samverkan kring vattenskyddsområden är av stor vikt men vill trycka på vikten av att ha en tydlig ansvarsfördelning att utgå ifrån.

Regionala vattenförsörjningsplaner är en viktig grund för kommunernas arbete med dricksvatten och översiktsplanering. Skövde kommun är positiva till ett krav på länsstyrelserna att ta fram detta planeringsunderlag och hoppas på en bra dialog under framtagandet. Jordbruksverket ges uppdrag att belysa jordbrukssektorns framtida behov och vi vill trycka på vikten av att ta fram stöd och vägledning för arbete även med enskild vattenförsörjning.

En stor osäkerhet vid framtagande av vattenskyddsområden är ersättningen för markinrång. Regelverket behöver utvecklas för att säkerställa att rätt ersättning betalar ut på saklig grund till dem som har rätt att få ersättning. Den som är berättigad bör kunna få ersättning utan att behöva stämma kommunen i domstol och den som inte är det ska inte få ersättning oavsett anspråk. Ersättningar som betalas ut ska kunna variera inom ett och samma vattenskyddsområde för kommungemensamma vattentäkter men av andra skäl än att kommuner bedömer

YTTRANDE

Datum: 2016-10-27 Diarienummer: SEN2016.0153 Handläggare: Annika Holmén

olika eller att beslutsunderlagens kvalitet varierar. Nuvarande ordning innebär att bara de markägare som har juridisk och ekonomisk kraft att stämma en kommun i domstol kan säkerställa sin rätt. Det är inte rimligt att kommunen först efter beslutet om vattenskyddsområde får vetskap om kostnader som senare kan visa sig uppgå till mångmiljonbelopp. Rätten att få ersättningen domstolsprövad försvinner inte om en bättre värderingsprocess införs före beslutet om inrättande av ett VSO, men onödiga konflikter undviks.

Kostnader för livsmedelssektorn i övrigt till följd av inskränkningar i brukandet av mark och produktionsbortfall beräknas/bedöms inte utan endast de jämförelsevis lägre kostnaderna hos kommun, stat och VA-kollektiv.

Svenska inhemska livsmedelsmarknaden och livsmedelsexporten har en avsevärt större omsättning än marknaden för vatten. Avvägningen mellan dessa motstående intressen har inte berörts och det är en stor brist. I den mån man nämner konsekvenser för sektorn är det i form av "eventuella" ersättningar till primärledet, inte kostnader i form av förlorade jobb och värden inom livsmedelssektorn som bortfallet av råvara medför.

De totala samhällsekonomiska konsekvenserna av förslagen bör därför utredas ytterligare innan något av dem genomförs.

Anpassad kontroll och övervakning

Utredningen föreslår möjligheter för myndigheter att begära uppgifter och analysresultat från kommunernas egenkontrollprogram med löpande provtagningar. Skövde kommun ser positivt på att underlaget sammanställs och används men det är viktigt att rapporteringen kan ske via kanaler som ger en enkel och smidig administration. Det är också positivt att man föreslår ett krav på återkoppling till kommunerna där vattenmyndigheten ska informera allmänna dricksvattenproducenter om resultat från övervakning av skyddade områden för dricksvatten.

Ökat fokus på krisberedskapsfrågor

Skövde kommun avstyrker utredningens förslag till förtydligad definition av vattenförsörjning i 2§ Vattentjänstlagen. Förtydligandet skulle innebära att helt nya krav på leveranssäkerhet, jämfört med dagens rättspraxis, kan göras gällande mot VA-huvudmannen vilket vi inte uppfattat som utredarens avsikt. Den nivå på säkerhet som utredningen redovisar att man vill uppnå med förtydligandet är den nivå som vi redan idag arbetar med utifrån rådande definition.

Skövde kommun instämmer i utredningens bedömning av VAKA (Nationell vattenskatastrofgrupp) och de förstärkningsdepåer med nödvattentankar som en värdefull tillgång. Oroande uppgifter kommer från Livsmedelsverket om att gruppen kan behöva avvecklas inom kort. För att hålla en nationell krisberedskap inom dricksvattenområdet behövs en central funktion för stöd till kommuner i händelse av kris. Förebyggande arbete hos VA-huvudmännen syftar till att minimera mängden

YTTRANDE

Datum: 2016-10-27 Diarienummer: SEN2016.0153 Handläggare: Annika Holmén

incidenter och det är inte praktiskt möjligt att hålla uppe en sådan här beredskap lokalt i hela landet varför vi hävdar att detta bäst sker i statlig regi.

Produktion och distribution

Skövde kommun har inga invändningar i sak mot att ställa krav på att VA-huvudmännen ska ha förnyelse- och underhållsplaner men kan uppleva att det blir en onödig detaljstyrning. Vi ser redan dag förnyelse- och underhållsplaner som en förutsättning för att uppfylla Vattentjänstlagens krav på skälig säkerhet i VA-systemen och den dimension av självkostnadsprincipen som principiellt innebär att varje generation ska bära sina kostnader.

Material i kontakt med dricksvatten

Som huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen har Skövde kommun saknat stöd kring val av material i kontakt med dricksvatten. Alla steg mot någon sådan typ av stöd är positivt. Det allra bästa vore någon sorts EU-gemensam märkning.

Samordning och styrning

Skövde kommun ser positivt på förslaget att Livsmedelsverket ska leda ett nationellt samordningsarbete av dricksvattenfrågor. Det är viktigt att båda aspekterna, kvalitet och kvantitet, av dricksvattenförsörjningen kommer med i samordningsarbetet under ledning av Livsmedelsverket. Utredningen är begränsad till att omfatta den allmänna dricksvattenförsörjningen. Som kommun med ett geografiskt ansvar för alla invånare i kommunen måste vi ändå passa på att ta upp frågan om enskild dricksvattenförsörjning. I arbetet med att kartlägga och planera för de åtgärder som kan behövas för att trygga den enskilda dricksvattenförsörjningen har vi idag svårt att hitta stöd. Kanske kan även den frågan tas med i samordningsarbetet.

Utred avloppsfrågorna

Skövde kommun ser positivt på att även avloppsfrågorna (spill- och dagvatten) utreds, framförallt i de delar som har anknytning till föreslagna åtgärder i detta slutbetänkande. Ett eventuellt krav på underhålls- och förnyelseplaner borde omfatta alla vattentjänster.

Kontrollstation 2020

Skövde kommun är positiva till förslaget om en kontrollstation.

Finansiering

Tillkommande kostnader inom VA-kollektiv och stat bör i första hand täckas av utrymme som skapas genom att effektivisera de verksamheterna. Utredningen saknar kreativa förslag om vad stat och VA-huvudman kan göra mindre av respektive hur det kan göras billigare.

I den mån utrymme inte skapas genom effektiviseringar tillstyrker Skövde kommun förslaget att VA-kollektivets kostnader täcks av dess avgifter, vilket är grundprincipen.

YTTRANDE

Datum: 2016-10-27 **Diarienummer:** SEN2016.0153 **Handläggare:** Annika Holmén

Vi avstyrker förslaget om att statens kostnader skall täckas med en ytterligare höjd punktskatt som, liksom inskränkningar i brukandet i övrigt till följd av vattenskydd, slår hårt mot de areella näringarnas produktionsförmåga och internationella konkurrenskraft.

Det är dubbelt olyckligt om ersättningar till livsmedelsproducenter betalas med hjälp av punktskatter som de själva betalat in på sina kemiska insatsmedel i form av diesel, konstgödning och växtskyddsmedel.

Dylikt medför inte mer miljövänlig livsmedelsproduktion, utan endast en mer utländsk livsmedelsproduktion. Det är mycket ineffektivt och skadligt att hårt beskatta råvaruproduktion i basnäring, eftersom det omöjliggör värdeskapande, och jobb i alla efterföljande förädlingssteg, såsom charkuterier, mejerier och bagerier.

Det är olyckligt att översynen av vattenförsörjning inte gjorts som en avvägd del i en strategi för all livsmedels produktion.

För staten föreslår vi istället att eventuellt ytterligare finansiering sker enligt dess huvudprinciper. Det vill säga finansiering genom statlig inkomstskatt och moms och påtalar att VA-avgift är momspliktig, varvid den ökning av taxan som spås även ger staten en ökad intäkt.

Skövde kommun, 2016-10-27

Servicekommittén